

عنوان مقاله:

مطالعه و بازیابی س ر چوب چوگان با استناد بر آثار هنری و نسخ خطی دوره سلجوقی

محل انتشار:

نخستین همایش بین المللی هنر و صناعات در فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی با تاکید بر هنرهای روبه فراموشی (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

فاطمه غلامی هوجقان - کارشناس ارشد صنایع دستی، گرایش پژوهش هنرهای سنتی، دانشکده هنرهای کاربردی دانشگاه هنر تهران

سیدسعید سیداحمدی زاویه - دانشیار گروه پژوهش هنر، دانشگاه هنر تهران

آذرتاش آذرنوش - استاد گروه زبان و ادبیات عرب، دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

چوگان ورزش و بازی ای است باستانی و منسوب به سرزمین ایران و علیرغم پیشینه ای دیرین، اطلاعات مکتوب و مضبوط اندکی پیرامون قوانین و ابزار و ادوات آن وجود دارد. این مقاله با طرح این پرسش که؛ سیر تحول و تطور چوب چوگان در نگاره ها و نسخ خطی سلجوقیو دلایل آن چه بوده، با استفاده از منابع کتابخانهای و اسنادی از جمله منابع اینترنتی، پیشینه و سابقه پژوهش های مربوط را گردآوریکرده و در مرحله بعد، با جمع آوری متون کهن و آثار هنری بجای مانده و سپس پالایش مجموعه به لحاظ اعتبار اسناد و داشتن تاریخ، موارد مورد مطالعه را گزینش کرده است. در نهایت پس از گردآوری داده های حاصل، موارد مشابه و متفاوت را مورد تحلیل قرار داده است. از جمله دلایل کاهش تعداد و تنوع آثار هنری با محوریت چوگان در دوره سلجوقی، درگیریهای نظامی و کشورگشایی ترکان سلجوقیدر این دوره و نبود آرامش نسبی در ایران، فضای مناسبی برای رونق و توسعه چوگان وجود نداشته و مجال پرداختن به چوگان را از آنها سلب می کرده، در نتیجه فرصت لازم برای پرداختن به تفریحات و یا ورزش های جمعی نظیر چوگان در میان درباریان سلجوقی آنچنان کهباید مهیا نبوده است. بر اساس یافته های این پژوهش در بین آثار چهارده تن از شعرای پژوهش حاضر درمجموع 215 مورد چوگان، 10 مورد صولجان (معرب چوگان) و 3 مورد طباطب (احتمالا چوگان با پای پیاده) یافت شد. همچنین با استناد بر اشعار بررسی شده، جنسچوب چوگان در این عهد از چوب بید بوده و در آثار هنری مورد پژوهش تنها شاهد یک نوع س ر چوب چوگان به شکل حرف ل هستیمکه در دوره غزنوی نیز دیده میشود. این پژوهش به شیوه توصیفی- تحلیلی و با بهره گیری از تکنیک های کتابخانه ای، مشاهده و مصاحبه انجام پذیرفته است.

کلمات کلیدی:

چوگان، صولجان، طباطب، چوب چوگان، نگاره های چوگانی، نسخ خطی سلجوقی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/527353>

